

Gyökérzöldségek az idén

A hazai gyökérzöldség-termesztést meghatározó három faj, a sárgarépa, a gyökérpetrezselyem és a gumós zeller termesztési területe enyhe csökkenést mutat, ugyanakkor a termés mennyisége növekszik. A trend igaz, de természetesen az idei év szélsőséges időjárása a gyökérzöldségféléknél sem hozott rekorderedményeket.

A beszállítás műfaja

Az élelmiszerláncokat viszonylag szűk termesztoi réteg látja el friss sárgarépával, mivel komoly beruházást igényel az áruházláncok specifikációjának megfelelő csomagoló- és feldolgozógépek folyamatos fejlesztése. A hazai gyakorlatban még mindig nem dőlt el, hogy a termelő vagy a kereskedő beruházása legyen-e a csomagolóüzem és az ütemezett, egész éves áruházi beszállítás.

A hazai frisspiacirépa-beszállítás és -kereskedelem meghatározó szereplője továbbra is a Róna Ker-Tész Kft., mely a snack répagolyóval prémium kategóriás terméket is forgalmaz, a már meglévő zacskós és vegyes zöldség ki-szerelésű termékei mellett.

▲ Az áruházláncokat szűk termesztoi réteg látja el

A hozamok növekedése egyértelműen az előző években megindult természetstechnológiai fejlesztéseknek köszönhető. Megállapítható az is, hogy a gyökérzöldségfélék termesztésében döntő a szerepük azoknak az östermelőknek és kisebb gazdaságoknak, ahol az átlagos üzemméret ritkán lépi túl a tíz hektárt. Kevés a nagyüzem, amely vállalja a friss zöldségek élelmiszerkereskedelmi láncok felé történő egész éves beszállítását. A nagyobb üzemméretű vállalkozások inkább a feldolgozóipar felé keresik a termeltetési lehetőségeket.

Sárgarépa

A frisspiaci répa egyik meghatározó termelési körzete Csongrád megye, ahol a korai hajtás mellé teljes mértékben felzárkózott az egész éves termesztés, beleértve a tárolást is. Új elem a technológiában az is, hogy a fóliák fém vázszerkezetét a répa ér-

A forró nyár és a hideg ősz a zellernek volt a legrosszabb.

tékesítését követően fölszedik és nem kézi erővel, hanem traktorra függesztett erőgépekkel végzik el a talaj-előkészítést, a talajápolást és a vetést is. Ezt követően állítják fel ismét a fóliaházakat. A Csongrád megyei frisspiaci és tárolási répa az egész országba eljut, és a határon túli kereskedők is szívesen vásárolnak belőle.

A Pest megyei termelési körzetek – elsősorban Alsónémedi és Bugyi – szerepe csökkent, mivel a burgonyával közös vetésforgóban termesztett répaféléknél a közös fonálféreg-kártevő hatványozottan károsítja a répát, a minőségromlás pedig komoly értékesítési problémát okoz. A feldolgozóipar keresi a hazai termesztésű répát, az ipari répa azonban rendkívül árérzékeny, ami a termelő és a gyár számára egyaránt problémássá teszi. Számtalanszor bebizonyosodott, hogy az ipar nem tud a bel-földi szabad piacról jó minőségű sárgarépát beszerezni a számára kedvező árfekvésben. Ennek figyelembevételével érdemes ismét visszatérni a korábbi gyakorlathoz,

◀ *A hozamok növekedése az előző években megindult természetstechnológiai fejlesztéseknek köszönhető (mikroöntözött sárgarépatábla)*

▲ Európában csak néhány ország fogyasztja a petrezselyemgyökeret, ennél valamivel többen termelik

és a répatermelőkkel termelési szerződést kötni, ahogy ez korábban már működött, illetve ahogy jelenleg is működik a zöldborsó, a csemegekukorica és egyéb feldolgozóipari zöldségfélék esetében.

Petrezselyem

Idén kiderült, hogy az öntözetlen, külterjes termesztés is lehet veszteséges. A sárgarépához hasonlóan a gyökértermesztés meghatározó területévé vált a Homokhátság, melynek laza, homokos talajszerkezetén jól megtermelhető a gyökér. Kétségtelen, hogy öntözött körülmények között teljesen másként kell bánni a növényápolással, a talajműveléssel és a fajtahasználattal, mint korábban a Makó környéki kötött öntéstalajon, ahol az öntözés nélküli termesztés volt a meghatározó. Európában csak néhány ország fogyasztja a petrezselyemgyökeret, ennél valamivel többen termelik. A téli hónapokban élénk kereslet várható a gyökérpiacon és az őszi betakarítási helyzetképek megfelelően inkább mutatkozik szabad készlet félhosszú, mint hosszú típusból. A hazai feldolgozóipar minimális gyökeret termel-

et, inkább a paszternákat keresi, amelynek jobban szét húzható a feldolgozási periódusa, mint a petrezselyemgyökéré.

Gumós zeller

Európában a gumós zeller felülete jóval nagyobb, mint a gyökérpetrezselyemé, és többen is fogyasztják, mint a gyökeret. A solti, dunaegyházi termőtáj az idén csökkentette a felületét, elsősorban a monokultúrás termesztéstechnológia problémái miatt, melyben megnövekedtek a termelési költségek, ugyanakkor csökkent a hozam és gyengült a minőség. A zellertermesztéssel viszonylag nem régóta foglalkozó, új termesztési tájegységekben – pl. Bugyi, Alsónémedi – még nem sikerült igazán gazdaságosan meghonosodnia a növénynek, ráadásul a burgonyás vetésforgóban szereplő zeller nem számít jó előveteménynek, mivel a burgonya számos kártevője támadja. A forró nyár és az alacsony hőösszegű ősz a gyökérzöldségfélék közül a zellernek volt a legrosszabb, ezért magasabb áron szeretnék a termelők értékesíteni, mint a megelőző évben.

Dr. Kádár András

Hazai vöröshagyma-körkép

2013 tavaszára nemcsak itthon, de szomszédainknál is nőtt a vöröshagyma termelői és fogyasztói ára, a magasabb termelői árak hatására pedig Európa meghatározó hagymatermelő országaiban a tavalyinál nagyobb területre vetettek hagymát a gazdálkodók. Az idei szélsőséges időjárás hatására – amit elsősorban a tavaszi tél, a gyakran alacsony hőösszegérték és a csapadékhiány jellemezett – jelentősen lerövidült a hagyma tenyészideje, ami hozamcsökkenést eredményezett. A megtermelt hagyma mennyisége tehát a vetésterület-növekedés ellenére sem nőtt az országon belül, de Európa-szerte sem.

A 2013-as idényben először az áttelelő vöröshagyma májusi-júniusi betakarítási időszakában volt érezhető a tavalyinál jóval magasabb termelői és fogyasztói ár. A hazai kereskedők az itthon termelt áttelelő hagyma mellé külföldről hoztak be, de a belföldi termelői árakat csak csekély mértékben sikerült letörni. A tavaszi vetésű és őszi betakarítású hagymák felvásárlási ára is tartósan magas volt, kivéve az augusztus-szeptemberi időszakot, akkor ugyanis tárolási technika híján, sok hazai termelő pánik-értékesítéssel próbált szabadulni a termékétől és mindenképpen bevételhez jutni.

▲ A vetésterület nőtt, de a megtermelt áru mennyisége nem

Kiderült, hogy nagyon rosszul tették, hiszen vöröshagymából már csak kevés háztartás vásárolja meg előre a fél éves igényét, a hagyma a burgonyához hasonlóan frisspiaci zöldséggé vált. Eltérő mértékben ugyan, de egész évben folyamatosan vásárolják a fogyasztók és legfőképpen egy hétre szükséges mennyiséget tartanak otthon. Azok a termelők, akik ősszel mindenáron érlelni szeretnék a hagymát, saját maguk törik le a termelői áraikat. Az ő tevékenységük miatt gyakran előfordul, hogy a belföldi fogyasztói ár alacsonyabb, mint a lengyel vagy a holland termelői ár.

▲ Mind többen próbálnak kizárólag kereskedni, ami az import további bővülését eredményezi

A hazai vöröshagymatermelők létszáma csökken, a termelés is koncentráldik, és egyre többen próbálnak kizárólag kereskedni a hagymával, ami egyértelműen az import további bővülését eredményezi. A magyar hagymatermelés és -kereskedelem továbbra is meghatározó szereplője a szabadszállási Róna Ker-Tész, melynek tevékenysége modellértékű az egész hagymaágazat számára.

K. A.